

1 Socialpolitik 2.0 - Værdighed, aktive fællesskaber, sammenhæng og forebyggelse

2 I SF kæmper vi for at alle skal sidde med ved samfundets bord. Vi ved, at vi alle kan blive ramt af sygdom,
3 ulykker, handicap eller på anden måde få brug for samfundets sikkerhedsnet. Når borgere falder igennem
4 samfundets sikkerhedsnet, så er det ofte samfundet, der har fejlet og sjældent borgeren. Det skal ikke være
5 tilfældigheder, som hvor du er født, hvem dine forældre er, og hvem du kender, der definerer dit liv. SF vil et
6 samfund, hvor alle har alle har mulighed for at være med i fællesskabet og tage ansvar for sig selv og andre.

7 I SF vil vi en Socialpolitik, der ikke blot sikrer behandlende- og kompenserende indsatser til mennesker, der
8 har brug for hjælp, men som også sikrer, at alle har muligheden for at bestemme over eget liv. Også selvom
9 du lever med et handicap, med angst, med depression eller med en hvilken som helst anden udfordring,
10 der begrænser dit liv. SF vil et samfund, hvor kontrol og indflydelse over eget liv ikke blot skal være noget
11 forbeholdt de stærke og de heldige. Det kræver en vedholdende indsats fra fællesskabets side.

12 Borgeren skal have indflydelse på sit forløb, sin behandling og sit liv. I SF mener vi, alle skal være delta-
13 gende og medbestemmende borgere og ikke klienter eller kunder.

14 Der er brug for fokus på sammenhængende og forebyggende indsatser, der i høj grad er defineret af borge-
15 ren selv. Vi tror på, at borgerne i høj grad selv ved, hvad der er bedst for dem.

16 Socialpolitikken skal gøres til en aktiv kraft i samfundet, der opbygger fællesskaber også for dem, der i dag
17 er uden for fællesskabet. Der er brug for en værdighedsreform, der omfatter såvel social-, beskæftigelses-
18 og sundhedspolitikken i en langt mere sammenhængende indsats for borgerne, der samtidig er med til at
19 udvikle et stærkt og inkluderende civilsamfund og fællesskab. Det er kernen i en 'Socialpolitik 2.0'.

20 Værdighed

21 Socialpolitikken skal lægger op til både inddragelse og medansvar og møde borgerne med værdighed. Alle
22 skal have mulighed for at være med i fællesskabet og tage ansvar for deres liv i samspil med andre. For ud-
23 satte borgere kan det kræve omfattende assistance, som en forudsætning for at få et liv med kvalitet.

24 Udsatte borgeres problemer kan i høj grad forebygges ved at møde borgerne tidligt før problemer opstår
25 eller bliver værre. Det indebærer en tidlig og forebyggende indsats med borgeren i centrum.

26

27 Det offentlige skal møde borgeren med respekt for dennes værdighed og med udgangspunkt i borgerens
28 konkrete liv. Vi vil gøre op med umyndiggørelse og tungt bureaukrati, der alt for ofte fører til en dårlig ind-
29 sats og i værste fald uretfærdighed. Derfor skal en værdighedsreform stå centralt i socialpolitikken.

30 Værdighed handler om, at den *indsats* borgeren får er god og tilstrækkelig, men i høj grad også om *mødet*
31 *med borgeren* og om kontinuitet og relationer i dette møde.

32 Mødet med borgeren

33 Borgerne skal mødes i øjenhøjde og have hjælp ud fra den enkeltes specifikke situation. De skal behandles
34 som hele mennesker og ikke ud fra delproblematikker. Opsplittede indsatser giver en utilstrækkelig hjælp,
35 kan gøre borgeren til kastebold mellem systemerne, og gør det svært at skabe gode relationer til de men-
36 nesker, der skal have hjælp.

37 Det offentlige skal i mødet med borgeren styrke dennes mulighed for at handle i eget liv. Borgeren skal ind-
38 drages fuldt ud i sin sag og være medskabende både i belysningen af sagen, i overvejelser og i beslutnin-
39 gerne. Udvikling og livskvalitet er meget individuelle forhold, og borgeren bør have stor frihed til at vælge,
40 hvad, der er bedst. Det giver de bedste resultater, som ofte også er de billigste.

41 For at skabe en ligeværdig relation skal mødet om muligt foregå, hvor borgeren færdes: Hjemme, på ar-
42 bejdspladsen, i skolen, i et værested osv.

43 **Borgeren skal ses som et helt menneske**

44 For borgerne hænger tingene sammen. Derfor skal systemet se samlet på borgerens økonomi, helbred, so-
45 ciale forhold, jobsituation og eventuelle problemer i familie og netværk. Det kræver en sikker koordinering
46 mellem alle dele af velfærdssystemet. Lovene skal slå fast, at der skal være koordinerende sagsbehandlere
47 eller teams til det. Indsatsen bør – efter borgerens ønske - involvere familie og netværk.

48 Kommunerne skal have mulighed for at gå endnu videre ved, at en eller få socialarbejdere rykker tæt på
49 borgeren i et dagligt samspil i dennes hverdag for at opbygge tillid og indgå i et forpligtende samspil om for-
50 andringer i borgerens liv. Socialarbejderen skal have vidtgående kompetence til at handle ud fra dialogen
51 med borgeren uden tunge visitations- og beslutningsprocesser i kommunen¹.

52 **Omstilling af forvaltninger og institutioner**

53 Det er afgørende, at hele det offentlige apparat geares til at styrke og udvikle inkluderende fællesskaber i
54 det civile samfund og lokalområdet samtidig med, at de løser deres normale opgaver. Jobcenteret skal i
55 langt højere grad kunne samarbejde med de lokale virksomheder om at skabe et rummeligt arbejdsmarked.
56 En daginstitution og en skole skal kunne indgå i en helhedsplan i et udsat boligområde.

57 Det kræver nytænkning og fleksibilitet, når flere opgaver skal udføres 'fremskudt' og opsøgende.

58 **Indsatsen for borgere med handicap**

59 Der er brug for en handicappolitisk handlingsplan forankret i FN's Handicapkonvention med det mål at bor-
60 gere med handicap skal kunne deltage i samfundet på lige fod med alle andre. Her er nøgleordene forebyg-
61 gelse og en sammenhængende indsats på borgernes præmisser for at undgå, at problemerne vokser. I den
62 forbindelse skal der bl.a. være fokus på bedre uddannelsesmuligheder, arbejde, samvær, aktivitet, sund-
63 hedstilbud, omsorg og pleje. Alt sammen for at sikre mulighed for et godt og værdigt liv i egen bolig eller
64 boligtilbud.

65 En tidlig og hurtig indsats kræver bedre økonomiske rammevilkår for kommunerne, så de kan investere i en
66 tidlig forebyggende indsats sammen med borgerne og deres familier. Fx bør bevilling af hjælpemidler ske
67 langt mere smidigt.

68 Der er dele af handicapområdet som er nødlidende fordi kommunerne er for små til at give optimal hjælp
69 til grupper med specielle handicap – hvor der måske kun er nogle ganske få i den enkelte kommune. Derfor
70 bør der sikres selvstændig økonomi til et antal specialiserede tværfaglige nationale videnscentre, som fx
71 VISO. De skal have kompetence til at træffe afgørelser for de mest komplekse og vidtgående handicap

¹ Det er tankegangen bag såkaldt "Relationel velfærd".

72 Endelig bør der laves en mere solidarisk refusionsordning i dyre handicapsager, fx hvor den handicappede
73 borger må bo på opholdssteder og botilbud.

74 **Sammenhængende indsats til udsatte borgere**

75 Velfærdssystemet er i dag fokuseret på at styre og administrere menneskers (del)problemer med en høj
76 grad af siloopdeling af social-, beskæftigelses- og sundhedspolitikken. Der er brug for samarbejde og hel-
77 hedstækning - strukturer, metoder og kultur skal ændres, så systemet kan udvikle sammenhængende ind-
78 satser. Der skal skabes et nyt, fælles tankesæt som grundlag for samarbejdet mellem den sociale sektor,
79 jobcentret og sundhedssektoren. Det forudsætter en anden tilgang til arbejdet for alle faggrupper både
80 metodisk og holdningsmæssigt.

81 Kommunerne skal have hjælp til at omstille til helhedsorienteret arbejde. Der skal være klare retninger for
82 udviklingen og støtte til, at omstillingen fastholdes. Med lovgivning, bevillinger/budgetlægning/økonomiske
83 incitament og relevante udviklingsprojekter

84 **Fællesskab i det civile samfund**

85 Der er brug for en sammenhængende strategi for samarbejde mellem civilsamfund og offentlige institutio-
86 ner - en samfundsmæssig omstilling, som er demokratisk og inkluderende og med en græsrodsmobilise-
87 ring, der giver plads til udsatte mennesker i fællesskabet og dermed løser sociale problemer. Det vil også
88 kunne give vigtige bidrag i udsatte boligområder og i yderområderne. En civilsamfundsstrategi skal være
89 med til at skabe bæredygtige lokalsamfund.

90 Civilsamfundets foreninger, virksomheder, boligbestyrelser, lokalråd, brugerforeninger osv. skal gøres til
91 aktive medspillere. Kommunerne skal facilitere en sådan udvikling i samspil med civilsamfundet. Roller, an-
92 svar og samspil skal være klart defineret, så der er tale om reel samskabelse, hvor civilsamfundet anerken-
93 des for sin værdi som skabere af fællesskaber og medmenneskelige relationer, samtidig med at det er kom-
94 munernes ansvar at sikre, at borgerne får de velfærdsydelse, de har brug for og krav på.

95 Understøttelse og aktivering af civilsamfundet ændrer således ikke ved kommuners og regioners forpligtel-
96 ser over for mennesker med funktionsnedsættelser og sociale problemer. Det er altid det offentliges pligt
97 at gribe dem, der har brug for det.

98 **Et tredje arbejdsmarked: Socialøkonomi**

99 Mange borgere har begrænsninger i arbejdsevnen, og et rummeligt arbejdsmarked er derfor centralt i en
100 civilsamfundsstrategi. Det kræver et tæt samspil mellem kommunen, lokale virksomheder, fagforeninger og
101 organisationer.

102 Socialøkonomiske virksomheder er en del af et rummeligt arbejdsmarked, som ikke kun omfatter produk-
103 tion til et marked, men også meningsfulde aktiviteter rettet mod behov i lokalområdet. De skal bidrage til
104 at alle kan få en meningsfuld hverdag sammen med andre.

105 Socialøkonomi kan både bidrage til at udvikle borgerens potentialer som bro til uddannelse og arbejdsmar-
106 ked, men kan også være en varig mulighed for andre borgere. Socialøkonomiske aktiviteter kan bidrage til
107 at vitalisere lokalsamfund, hvilket gør dem særlig relevante i 'yderområder' og udsatte boligområder.

108 **Områdebaseret indsats og boligsocialt arbejde**

109 I udsatte områder skal der sættes ind med områdebaseret boligsocialt arbejde rettet mod hele området
110 som supplement til traditionelle og individorienterede indsatser.

111 Indsatser og løsninger vil i udsatte områder ofte skulle defineres nedefra, fordi aktørerne er mange og for-
112 skellige, så de professionelle skal være fleksible, kreative og kunne igangsætte og agere i et landskab, hvor
113 relationer betyder meget, og hvor der er mange interesser på spil.

114 Boligmarkedet bliver mere og mere opdelt. Mere blandede boligområder vil styrke det civile samfund. Det
115 er en vigtig opgave for boligpolitikken, som blandt andet kræver byggeri af almene boliger.

116 **Uddannelse som mål i socialpolitikken**

117 Store grupper med kort eller ingen uddannelse eller arbejdsskader falder allerede i dag igennem på ar-
118 bejdsmarkedet. Det kan føre til langvarig arbejdsløshed og stigende sociale problemer. Netop for mange
119 borgere med sociale og beskæftigelsesmæssige problemer, er uddannelse vejen frem, men uddannelse har
120 alt for længe været nedprioriteret i social- og beskæftigelsespolitikken. Således bruges revalidering stadig
121 mindre. Der er brug for at styrke brugen af revalidering og andre uddannelses tilbud.

122 **Rettigheder og pligter til borgeren**

123 Borgernes krav på gode indsatser og retssikkerheden ved behandlingen af deres sag er central i socialpoli-
124 tikken. Det er en grundpræmis i velfærdssamfundet, at borgeren har krav på forsørgelse og nødvendige
125 indsatser – og samfundet har krav på, at borgeren tager ansvar for eget liv, så vidt det er muligt. Parolen fra
126 arbejderbevægelsens kamp: 'gør din pligt og kræv din ret' gælder stadig – med den centrale tilføjelse, at
127 pligten skal svare til borgerens situation, og at borgeren har krav på at få behandling, uddannelse, rehabili-
128 tering mv., der kan udvikle borgerens muligheder for at deltage aktivt og ydende i fællesskabet. Til gengæld
129 skal borgeren, hvis det er muligt, stå til rådighed for arbejdsmarkedet og være villig til aktivt at gøre noget
130 for at forbedre sin situation - fx i form af uddannelse. Borgeren har en pligt til at forsøge, men skal selv
131 være med til at finde ud af hvordan. En socialpolitik, der bygger på en empowerment-tilgang, hvor afsættet
132 er borgerens egne definitioner og ønsker, må ikke udhule borgerens formelle rettigheder eller retskrav på
133 indsatser.

134 Et fundamentalt retskrav er retten til forsørgelse og dermed økonomisk hjælp fra det offentlige til dem, der
135 ikke kan forsørge sig selv – vel og mærke på et niveau, der giver borgeren handlemuligheder i eget liv. Bor-
136 geren skal ikke låses fast i fattigdom, så det bliver umuligt at deltage i fællesskabet og børn skal ikke vokse
137 op i fattigdom.

138 I dag er alt for mange borgerne låst fast på langvarig kontanthjælp eller i et ressourceforløb. Der er brug for
139 at flere borgere kan få tildelt en førtidspension eller fleksjob med et ugentligt timetal borgeren kan magte.
140 Andre skal tilbydes en langt bedre og hurtigere indsats med værdig inddragelse.

141

142 **Økonomien i en sammenhængende socialpolitik**

143 Der er i den grad brug for en værdighedsreform og for en genopretning af den sociale-, beskæftigelsesmæs-
144 sige- og sundhedsmæssige indsats både med hensyn til budgetter og udvikling af de konkrete tilbud. Sti-
145 gende sociale- og sundhedsmæssige behov skal modsvares af stigende bevillinger.

146 Men vi ved, at man ved at forebygge, løse og mindske problemerne kan undgå mange andre, dyrere og dårligere indsatser. Vi ved at sociale investeringer og på at en intensiv-, tæt koordineret- og kvalificeret indsats
147 kan få mange udsatte borgere i uddannelse eller i arbejde med alle de økonomiske- og menneskelige gevinster, det medfører. Der er på langt sigt besparelser at hente ved at give borgeren den rigtige indsats fra
148 starten.
149
150

151 Det bør også undersøges hvilke økonomiske konsekvenser, det vil få, hvis der skabes større fagligt handle-
152 rum for personalet. Frikommuneforsøgene viser, at det faktisk kan give lavere udgifter, fordi man yder en
153 hurtigere og mere fleksibel hjælp og vælger gode, men utraditionelle løsninger.